

En altre sala's conserven proves d'estampes y fulles populars antigues gravades en boix, de les produïdes pels impressors locals, que s'havien fet un renom en aquesta especialitat. També hi ha alguns boixos originals d'aquestes y 'ls de les marques de fàbrica dels industrials manresans.

Sembla que hi ha propòsit d'instalar, en les sales que queden lliures del mateix pis, una biblioteca pública.

Altres Museus Catalans.

Informacions rebudes directament dels Museus de Lleyda, Tarragona, Tortosa y Solsona, ens enteren que les col·leccions han continuat sense augment durant l'any 1907.

Alguns articles importants a les revistes.

Empori, Barcelona: L'arquitecte A. de Falguera hi publica, p. 129, un article sobre *Els constructors d'obres romàniques a Catalunya*, ab un número regular de gravats. — R. Casellas, *Els últims barrochs*, p. 79-89; tractant una materia tant descuydada, fa reviure tota una època; publica originals de Viladomat, etc.

Estudis Universitaris Catalans, Barcelona: ps. 281 y 359. Mossen Joseph Gudiol fa la revelació del pintor del sigle xvi *Mestre Joan Gasco*.

Bulletí del Centre Excursionista de Catalunya, Barcelona: J. Coll y Vilaclara: *Sant Benet de Bages: Resenya històrica y estudi arqueològich*, ps. 289 y 321.

Forma, Barcelona. En el segón any de sa publicació, aquesta revista continúa reproduint objectes arqueològichs importants. En els ns. 13 y 14, uns dibuixos d'Albert Durer conservats al Museu Arqueològich Provincial, o de Santa Agueda, a Barcelona. En el n. 14, un article de A. Masriera, sobre la catedral de Lleyda, ab moltes ilustracions. En el n. 18, un estudi de D. I. R. Mèlida, comparant els tapiços de l'Audiencia de Barcelona ab els que conserva la Sra. Duquesa de Denia. Ilustren el n. 23 interessants reproduccions de tapiços y brodats de la catedral de Tarragona y en el n. 24, ab el títol de *Exportació d'objectes d'art*, se fa referencia de moltes joyes desaparegudes de Catalunya en aquests darrers temps.

La Veu de Catalunya, de 28 d'Agost de 1906. En R. Casellas dóna a conèixer dos documents inèdits. Segons el primer, Alfons V hauria fet venir a Nàpols un retaule de Joan de Bruges (Van Eyck). El segón se refereix al mestre Jaume Jacomart a qui 'l rey cridà a la mateixa ciutat. Any 1440.

Anuari Oliva, 1907; Vilanova y Geltrú: *Les rajoles de Valencia*, per Raymond Caselles, ab nombroses ilustracions. Resulta, més que una nota bibliogràfica del llibre *Rajolas Catalanas y Valencianas*, d'en J. Font y Gumá, a que fa referencia, una contribució personal a l'estudi d'aquella ceràmica.

Bulletí del Centre Excursionista de la comarca de Bages, Manresa: Febrer: J. Serrat: *Capella y retaule del Sant Esperit en la Seu de Manresa*. Fixa l'atribució d'aquest retaule, que 'l senyor Sampere creya de Lluís Borrassà, a Joseph Serra de Barcelona. Document de 9 Juny 1394. — Octubre: J. Serrat: *Sobre un descobriment arqueològich*.

Boletín de la Real Academia de la Historia, Madrid, t. L: Reprodueix, ab el títol de *Caldes de Montbuy, sus aguas termales é inscripciones romanas* (p. 129), el raríssim imprès de 1790, del doctor *Juan Broquetas Presbitero y Salvador Broquetas Boticario de la villa de Caldes de Monbuy*, que no va poder veure Hübner. En la p. 165, publica l'informe de D. A. Fernández Casanova sobre *La Catedral de Tarragona*, ab 13 excelents gravats fora del text. En les ps. 196 y 271, el pare Fita publica dos *Viajes epigráficos*, *De Clunia á Tricio y De Varca á Numancia*; en la 430 el corresponent D. Francisco Na-

val reproduïx unes esteles ibèriques ab els genets típics. — T. LI : Les recents troballes y publicacions arqueològiques sobre Ibiça fan d'actualitat el manuscrit que reproduïx, p. 307, *Ibiça arqueològica é histórica en 1791*, per Carles González. — *Le fonti per la .ij. guerra punica nella Spagna*, per Nicolás Feliciani.

Cultura española, Madrid : En el número de Febrer publica una nota bibliogràfica del llibre de Sampere y Miquel, *Los cuatrocentistas catalanes*, per D. Elies Tormo y Monzó. En el de Maig, D. Lluís Tramoyeres Blasco publica un article : *El pintor Lúis Dalmau, nuevos datos biográficos*. Es la revelació dels arxius de Valencia, decisiva com sempre en aquest període en que tota la vida's concentra allí. Publica les probes segures de l'anada d'en Lluís Dalmau a Flandes, sobre la que tant s'havia fantasiejat.

Boletín de la Sociedad Española de Excursiones, Madrid : En les ps. 47 y 48, el senyor Quintero, parlant de *Las sillerías de coro españolas*, publica quelcom de les de Tarragona y Barcelona, ab gravats del d'aquesta última.

Ilustración Española y Americana, Madrid : F. H. Sanz : *Monumentos primitivos de Menorca*, n.º del 22 de Febrer.

Boletín de Historia y Geografía del Bajo Aragón, Calaceit : J. Navarro : *Construcción de la iglesia de la Torre del Comte*. Maig-Juny. Publica 'l contracte fet en 1354.

Las Provincias, Valencia : D. Elías Tormo publica tres articles als ns. de 18, 20 y 30 de Novembre, sobre *La Seo de Játiva : un museo de tablas*, substanciosa descripció de les pintures d'aquella iglesia.

Revue d'Art, París : M. E. Bertaux hi publica tres articles, ps. 109, 241 y 339, sobre *Les primitifs espagnols*, però dedicats no més a les escoles catalana y valenciana. El primer article tracta de la qüestió Dalmau, que reprèn després de les troballes d'en Tramoyeres; el segon, dels continuadors de les influències flamenques a Catalunya, y 'l tercer, de Mestre Jacomart. — Article de M. Paul Lafond sobre *Les Bayeu*, p. 193. — Notes bibliogràfiques sobre *L'art musulman* y *La Statuaire polychrome en Espagne*, de MM. Saladin y Dieulafoy, ps. 391 y 457.

Revue archéologique, París : *Notes on a Journey through Cilicia and Licaonia*, per Miss G. L. Bell, ont publica iglesies primitives de l'Orient ab decoracions d'archs de ferradura; 1907-I, p. 18. — *L'architecture des Abbassides au IXe siècle*, pel general Beylie; t. II, p. I, aon l'explorador de Prome y Samara torna a tocar la qüestió dels orígens de l'art musulmà. — *Essai sur la chronologie protohistorique de l'Espagne*, per L. Siret; I, p. 371. — *Les établissements antiques du bassin supérieur de la Garonne*, per L. Joulin.

Les Arts, París; Janer : *Les Peintures du palais des Papes à Avignon*, per Boyer d'Agen.

Journal asiatique, París : Ab el títol *L'orfèvrerie d'art mauresque*, Moïse Schwab descriu dos curiosos objectes de la catedral de Palma anomenats «granadas», dels quals ja havia tractat somariament el P. Villanueva.

Gazette des Beaux-Arts, París : M. T. Bertaux, continuant les seves promenades estètiques en la regió llevantina, ens dóna un article sobre *Le retable monumental de la cathédrale de Valence*, t. 38, p. 103. — Altre article de L. H. Labande : *Les miniaturistes avignonnais*, t. 37, ps. 213 y 289.

Bulletin de la Société Agricole, Scientifique et Littéraire des Pyrénées orientales, XVIII : Jules Delpont : *La sépulture de Jacques III de Majorque*, p. 321.

Bulletin de la Commission archéologique de Narbonne, Narbona; v. IX : *Sur la signification historique de Montlaurès et aperçu sur les origines de Narbonne*, per H. Rouzaud.

Société languedocienne de géographie. Montpellier. *Nouvelles recherches dans la station néolithique de la Paillade*, per M. Gennevaux, p. 28.